

WŁOCŁAWO KURIER

Biblioteka Wojskowa
D. O. K. VIII.

Toruń

Prenumerata
na miejscu mk.
78.700, na pro-
wincji i z odno-
szeniem do do-
mu 87.500 mk.

Ogłoszenia
za wiersz nonpa-
relowy pierwsza
strona 4200 m.,
druga i trzecia
3500 mk., czwar-
ta 2800 mk. Ogl.
drobne 1500 mk.
za wyraz, tłust.
druk, podwójnie
najmniejsze ogl.
15.000 m. Dla za-
granicy ceny o
200% wyższe.

Adres Redakcji i Administracji: Księgarnia Powszechna, ul. Brzeska № 2. — Redakcja i Administracja otwarta od g. 10 r. do 3 i od 5 do 6 wiecz.

Redakcja rękopisów nadesłanych nie zwraca; nadsyłane bez oznaczenia honorarium uważa za bezpłatne; proszą, by pisane były po jednej stronie. Ogłoszenia przyjmow. są do g. 12
REDAKTOR PRZYJMUJE CODZIENNIE, OPRÓCZ NIEDZIELI I ŚWIĄT, OD GODZINY 2-EJ DO 3-EJ PO POŁUDNIU. — TELEFON REDAKCJI 26. № P. K. O. 61.783.

Pierwsza Chrześcijańska HURTOWNIA TOWARÓW BAWELNIANYCH ŻOFJI NOWICKIEJ

WŁOCŁAWEK, — Królewiecka 31 m. 3, — dom W-go Mrożewskiego

POSIADA STAŁE NA SKŁADZIE MIĘDZY INNYMI
TOWARY TOW. AKG. „ZAWIERCIE” PO CENACH
SCIŚLE FABRYCZNYCH.

*Cierpienie połączone z miłością jest właściwie
jedyną rzeczą zasługującą, by jej pragnąć na tej też
dolinie.*

Bł. siostra Teresa.

Lot bezsilnikowy.

Problemat lotu bezsilnikowego zaczyna interesować coraz szersze kręgi społeczeństwa. Bardzo często zwracają się do mnie o wyjaśnienie w tej kwestji i wytłumaczenie zjawisk, dających możliwość utrzymać się w powietrzu bez pomocy jakiego bądź dodatkowego silnika mechanicznego.

Ponieważ zagadnienia lotnictwa, jak zdaniem naszym, i wogóle innych gałęzi techniki współczesnej, muszą być znane szerokiemu ogółowi, pozwolę sobie zająć kilka chwil sz. czytelnika wyjaśnieniem lotu bezmotorowego.

Do lat ostatnich problemat lotu żaglowego był wyłącznie tematem badań teoretycznych i sprawą tą zajmowali się tak poważnie siły naukowe, jak: Helmgole, lord Rejlej, Mavej, Langlej i inni.

Praktycznie próbował urzeczywistnić tę ideję badacz niemiecki, Otto Liliental, który zginął w czasie zlotów (w r. 1892).

Prawie pół wieku temu, obecnie żyjący, znakomity uczyony polski, St. Drzewiecki, napisał ciekawą rozprawę, traktującą o prawach i zasadach lotu żaglowego ptaków, pod tytułem „Aeroplany w przyrodzie”.

Ale, niestety, żaden z tych sławnych uczonych nie mógł wprowadzić swoich teorii na tory praktyczne, aż do roku 1920., kiedy to Niemcy ograniczeni Traktatem Wersalskim, zabraniającym budowy aeroplanów z silnikami ponad 150 H.P., gorączkowo zaczęli pracować nad wyszukaniem nowych dróg rozwoju techniki lotniczej. Powstają znakomite zawody aeroplanów bezsilnikowych w Rhön.

Lata: 1920, 21 i 22 przynoszą ciągle nowe zwycięstwa. Piert Hansen utrzymuje się w powietrzu przeszło 3 godziny bez wylądowania. Od tej chwili staje się zupełnie jasnym, że sprawa praktycznego użytku aeroplanu bezsilnikowego jest tylko kwestją czasu i pewnych udoskonaleń.

Przypomnijmy sobie ten podziw i zachwyt, jaki wzbudził lot Bleviot'a przez la Mansie w roku 1909.

A obecnie, w gronie pasażerów, codziennie przelatujących między Paryżem a Londynem, często spotykamy starców i dzieci. I nikt nie podziwia i nie widzi w tem żadnego bohaterstwa.

Traktując sprawę rozwoju lotu żaglowego, zapomniałem zupełnie zaznaczyć czytelnika z jego głoweniami zasadami.

Wyobraźmy sobie, że znajdujemy się w danej chwili na wierzchołku jakiegoś pagórka i obserwujemy, jak bocian, nie poruszając skrzydłami zatacza olbrzymie koła nad naszymi głowami. Jakaż siła potężna a nieuchwytna podtrzymuje go w powietrzu? Zwykły wiatr. Udeżając w pochylą powierzchnię pagórka, odbija się od niego i tworzy wschodzące prądy powietrzne, które uderzając w powierzchnię skrzydeł ptaka, wytwarzają dostateczną siłę (dla jego podtrzymania).

Ma się rozumieć, prądy te nie są równomierne i stałe, ale ptak instynktownie odczuwa powyższe zmiany i umie w porę uchwycić potrzebne mu fale.

Pozostawmy na miejsce bociana odpowiednio zbudowaną z drzewa i płótna maszynę, z jej duszą i nerwami — pilotem, a rezultaty będą te same. Aparat utrzyma się w powie-

trzu i lot taki nazywamy lotem żaglowym, lotem bezsilnikowym.

Praktyka wykazała, że prądy wschodzące dają się odczuwać w znacznym oddaleniu od pagórków spadzistych. Ztąd możemy wywnioskować, że, mając odpowiednio pagórkowaty teren, możemy zawsze znaleźć odpowiednie fale i, postępując naprzód, jednocześnie utrzymywać się na pewnej wysokości.

Dla tego tylko pilot musi się dobrze orjentować we wszystkich możliwych zmianach wiatru, w zależności od warunków meteorologicznych i konfiguracji terenu.

Próby i zawody w locie żaglowym odbywały się w Niemczech jeszcze przed wojną, kiedy to młodzi sportmeni, nie mając pieniędzy na zakup aeroplanów normalnego typu, z małym nakładem gotówki i pracując własnoręcznie, budowali nieduże żagłowce.

Najlepsze rezultaty w r. 1920 osiągnął pilot Klemperer na aparacie, zbudowanym przez studentów w Aachen. Zdolał on utrzymać się w powietrzu bez lądowania 2 minuty 22 sekund, przelatując 1830 metrów.

W roku 1921 ten sam pilot utrzymuje się w powietrzu 13 minut i przelatuje 5 kilometrów.

W roku 1922 bije go Hencen na aparacie politechników hannowerskich, utrzymując się w powietrzu z górą 3 godziny, na wysokości 350 metrów.

Znakomity lotnik i konstruktor Fokker trzyma rekord z pasażerem, utrzymując się 13 minut bez lądowania.

Po opisanych wyżej zawodach w Niemczech, Anglja urządza zawody w „Ilford - Hill”. Najlepsze rezultaty wykazał francuski pilot Manejvol.

Ciekawie opisuje swoje wrażenia uczestniczący w tych zawodach Fokker. Przytaczam tu krótki wyciąg z jego listu:

»Jak wiadomo, mój wielki dwupłatowiec jest zbudowany dla słabych wiatrów, tymczasem tu są przeważnie

silne. Pierwszy wylot był z pasażerem, i ponieważ nie znalazłem miejscowości, zmuszony byłem wkrótce wylądować.

»Drugi lot robiłem sam, przytem miałem na względzie wypełnienie minimalnych warunków dla otrzymania nagrody »Dajly Majl«, co mi się udało, lądując po 32 minutach.

»W krótkim czasie byłem na wysokości 100 metrów, ale silny wiatr ciągle mię zniżał. Utrzymywać maszynę w posłuszeństwie było niezmiernie trudno i, latając te 32 minuty, myślałem, że minęły 3 godziny.

»Nie wziąłem do Anglji swego jednopłatowca, przypuszczając, że będzie za ciężki. Z tej przyczyny pojawienie się aparatu Greja było dla mnie wielką niespodzianką, biorąc pod uwagę 200 kilogramowy jego ciężar. Grej utrzymał się w powietrzu 1½ godzinny, na zasadzie czego przyszedłem do przekonania, że latać można na pierwszych lepszych wrotach od stodoły; wszystko zależy od siły wiatru i zdolności pilota«.

Francja, za powszechnym przykładem, urządziła zawody aparatów bezsilnikowych w Biskrze, gdzie pełne zwycięstwo osiągnął Manejvol, trzymając się bez lądowania z górą 8 godz.

Dalsze prace w tym kierunku są w pełnym toku na całym świecie i wchodzą w nieco inną fazę, a mianowicie, dla uniezależnienia pilota przy startowaniu i możliwości utrzymania się w powietrzu, w razie spadku wiatru stosują małe silniki 3—5 H.P.

W roku bieżącym, dziennik francuski »Petit Parisien« zorganizował zawody takich motocykli powietrznych. Pierwszą nagrodę (100.000 franków) zdobył Luciarz Corpet na jednopłatowcu Farmas'a, przelatując 310 klm. w ciągu 4 godz. 47 min. 17 sekund i zużywając 20 klg. benzyny.

Ze wszystkiego wyżej opisanego widzimy, drogi czytelniku, że świat cały pracuje intensywnie i szuka stale nowych dróg dla zaspokojenia badawczego pragnienia swego umysłu.

Pracuje i Polska. Powoli, nieśmiało, bez szerokiego rozmachu i zapalu społeczeństwa, jaki obserwujemy w innych krajach. A jednak pracuje i rezultaty tej pracy już są widoczne. Przypomnijmy sobie, że w pierwszych zawodach w Rhön przyjmowała udział 7 samolotów.

W konkursie, który odbył się w tych dniach w Nowym-Targu przyjmowało udział 6 aparatów.

Średnia liczba czasu lotu w Niemczech wynosiła 16 sekund; u nas — 17 sekund. Najlepszy czas w Niemczech 2 minuty 22 sek. W Nowym-Targu — 1 minuta 14 sekund.

Niech te stosunkowo małe liczby nie zrażają nikogo. Całe doświadczenie w locie bezsilnikowym wykazuje, że tylko dłuższą praktyką można osiągnąć pewne realne rezultaty, a dlatego musimy wytrwale pracować i głęboko wierzyć we własne siły.

Ciebie, młodzieży, wzywam do tej pracy. My, starsza generacja pilotów, zrobiliśmy swoje. Nasze doświadczenie, nasza wiedza — do waszych usług. Potrzebny wasz zapal, wasze poświęcenie, wasze młode siły. Biercie się do pracy! Kto umie władać narzędziem stolarskim, ślusarskim lub kowalskim, kto ma zdolności i pomysłowości konstruktorskie, kto ma pieniądze — wszyscy do roboty. A na wiosnę nowe zawody polskie zbiorą dziesiątki aparatów — dumę naszych młodych lotników i co dzień telegraf będzie roznosił po świecie nowe rekordy sportsmenów polskich. Czuwaj!

MICHAŁ BOGATYREW,
inżynier-pilot.

Kancelarz austriacki ks. Seipel.

Ksiądz dr. Ignacy Seipel, urodzony w Wiedniu w r. 1876, ukończył tamże gimnazjum i wydział teologiczny. Wyświęcony na kapłana w r. 1899, pełnił obowiązki katechety w zakładach wychowawczych. W r. 1908 habilitował się na uniwersytecie wiedeńskim i objął w r. 1909-ym katedrę teologii moralnej w Salzburgu, z którą w r. 1917 przenosi się na katedrę teologii moralnej w Wiedniu.

Działalność publicystyczna ks. Seipela datuje się od r. 1909. Po wydaniu kilku dzieł, poświęconych zagadnieniom wychowania młodzieży, ogłasza w okresie wojny światowej dzieła treści prawnopañstwowej, między innymi „Naród a państwo“ i „Reforma

konstytucji austriackiej“. Dzieła te stanowią niejako wstęp do podjęcia działalności politycznej w ścisłym tego słowa znaczeniu. W stronnictwie chrześcijańsko społecznym, do którego wstąpił, zajmuje ks. Seipel od razu wybitne stanowisko, zwłaszcza jako doradca w sprawach prawnopañstwowych. U schyłku monarchii austriacko-węgierskiej powołany był ks. Seipel w charakterze ministra opieki społecznej, do gabinetu znanego pacyfisty, dr. Lamascha. Upadek monarchii nie pozwolił ks. Seipelowi rozwinąć na tem polu działalności.

W r. 1920 ks. Seipel otrzymuje mandat do rady narodowej, a w rok potem staje na czele stronnictwa chrześcijańsko-socjalnego i zaczyna odgrywać ważną rolę w Rzeczypospolitej austriackiej.

Po upadku gabinetu Schobera (maj 1921 r.) w chwili, kiedy Austria stanęła nad brzegiem ruiny finansowej, ks. Seipel obejmuje ster rządu. W sierpniu tegoż roku, gdy konferencja londyńska odesłała prośbę Austrii o międzynarodową pomoc kredytową przed forum Ligi narodów, kanclerz Seipel udaje się w podróż do Pragi, Berlina i Weroni, a wreszcie do Genewy, aby zapewnić Austrii możliwość podźwignięcia się z ruiny gospodarczej. Apel jego do Ligi narodów ma powodzenie, gdyż uzyskuje dla Austrii pomoc międzynarodową, unormowaną w znanych protokołach genewskich. Jak wiadomo, ta pomoc kredytowa umożliwiła Austrii przeprowadzenie uzdrowienia stosunków gospodarczych, a równorzędnie i reform wewnętrznych, bez uszczuplenia w czemkolwiek samodzielności państwowej Rzeczypospolitej austriackiej.

Jako polityk, ks. Seipel odznacza się wielką wiedzą, wybitną siłą woli, oraz poszanowaniem i zrozumieniem poglądów swych przeciwników.

Wystawa Rolniczo-Przemysłowa w Łowiczu.

Jednym z najciekawszych działów Wystawy Łowickiej będzie dział etnograficzny. Zgromadzi on zarówno to, co wytwarzał lud łowicki w dawniejszych czasach jak i wyroby teraźniejsze.

Księstwo Łowickie posiadające tak bogate zdobnictwo i zachowany w zupełności strój ludowy ściągają z całej Polski setki wycieczek, stanowiąc barwną oazę na tle szarzyzny ogarniającej za przykładem miast i wieś polską.

Dział etnograficzny organizowany pod kierownictwem znanej działaczki na polu etnografii i twórczyni Wystawy Etnograficznej Łowickiej w r. 1908, przedstawia się już dzisiaj nadzwyczaj

okazale. Dzięki pracy p. Chmielińskiej i całego grona ludzi oddanych idei zapoznania najszerzszych sterczami artystycznymi ludu polskiego przedstawi on to wszystko co wytwarza zdolny lud Księstwa Łowickiego bądź dla potrzeby codziennej lub ozdobienia swych siedzib. Dział ten przekonana każdego, że lud polski miluje piękno i umie wcielić je w życie.

W obrębie pawilonu buduje się izba łowicka wypełniona sprzętami i ozdobami.

Obowiązkiem każdego Polaka jest zapoznanie się szczegółowe z etnografią, tej tak pięknej trwałej ziemi polskiej.

Komitet zorganizował specjalny dział pracy społecznej, rozpadający się na podziały: samorządowy, instytucji społecznych i oświatowy, w którym to ostatnim biorą udział zarówno instytucje działające na tym terenie, jak również Min. Wyzn. Rel i Ośw. Publ. oraz cały szereg firm handlowych, pracujących na polu szkolnictwa i oświaty. Bardzo ładny i efektowny pawilon urządzało Min. Rolnictwa i Dóbr Państwowych.

Z powodu spodziewanego zjazdu licznych wycieczek nie tylko z bliższych okolic, lecz i najdalszych krańców Polski — Komitet przygotował zbiorowe noclegi i pożywienie oraz wystarał się o ulgi kolejowe.

Na mocy zezwolenia Dyrekcji Warszawskiej P. K. P. z dn. 7 b. m. za L. v. 32. 346. 25 wycieczki zbiorowe złożone przynajmniej z 30 osób korzystają z ulgi około 30% t. j. opłacają za przejazd według taryfy 4 klasy.

W powyższej sprawie należy zwracać się piśmiennie do Wydziału Ruchu Dyrekcji w obrębie której leży stacja wyjazdowa powołując się na powyższy numer pisma.

Wszelkich informacji udziela Biuro Komitetu Wystawy Łowicz, — Wjazdowa, 7. 9.

Wystawa trwać będzie od 19 do 24 września.

Niedyskretne pytania.

— Dlaczego przy rogatce niezawskiej szlabanowi nieraz żądają o wiele wyższej opłaty niż taksa i ustępują dopiero po długim targu? Czy nie należy ukrócić samowolę?

— Co znaczy zamknięty przeszło 8 miesięcy sklep p. f. T. Humięcki Skład Wędlin, przy ul. Kościuszki nr. 6?

— Dlaczego w Urzędzie pocztowym w Dobrzyniu nad Wisłą jest aż 4 urzędników, którzy praktycznie nie mają co robić i gdzie w zupełności wystarczy dwóch urzędników?

— Wskutek znacznego rozrostu przedmieścia m. Włocławka — Ko-

MYŚLI.

Wybrał. J. K.

Z krzyża tylko bije
Na twarze bliźnich światło, co w nich każe
Usunąć braci. Mądrość i nauka.
Odważa w boju, rozum w radzie, biegłość
W kierunku władzy, sprawiedliwość
nawet.

Bez tego światła dzika są ciemnością.
Na czyjej piersi nie leży krzyż zbawienia,
I z niego miłość w serce nie spłynęła,
Może być wielkim lecz człowiekiem nie jest.

Józef Korzeniowski.

koszki — czy nie należałoby dla wygody mieszkańców otworzyć tam filię pocztową, jak to się już stało z filią apteki?

Tabela wygranych

ciągnięcia loterii fantowej na rzecz odbudowy Konsystorza i Domu Biskupiego we Włocławku, które odbyło się w dn. 13 września 1923 r. publicznie, w obecności rejenta, Komitetu Odbudowy i obywateli miasta.

Wynik loterii następujący:

Główna wygrana **Mk. 1500,000**
№ 14750. Wygrana **500,000 Mk.**
№ 1043. **Po 250,000 Mk.** №№: 5654, 8430. **Po 100,000 Mk.** №№: 5636, 6365, 8136, 10628, 13424. **Po 50,000 Mk.** №№: 199, 829, 1009, 4331, 883, 6403, 10285, 739, 17849, 24775. **Po 25,000 Mk.** №№: 1300, 2234, 4135, 6384, 9457, 10252, 863, 893, 13488, 807, 884, 14170, 509, 720, 792, 15784, 18010, 18356, 19844, 24190. **Po 10,000 Mk.** №№: 86, 207, 235, 241, 591, 824, 1253, 1486, 1509, 2042, 2246, 390, 798, 828, 3999, 4309, 353, 5137, 644, 6446, 448, 6596, 8028, 8125, 155, 251, 277, 9178, 182, 9801, 10232, 267, 779, 780, 11315, 13433, 14162, 477, 15120, 17531, 621, 18001, 171, 370, 19751, 778, 925, 20432, 24136, 24859. **Po 5,000 Mk.** №№ 101, 243, 798, 848, 849, 1245, 254, 271, 1585, 1789, 2038, 41, 59, 549, 601, 636, 680, 809, 3038, 51, 56, 992, 4070, 316, 382, 4540, 750, 797, 912, 931, 5637, 964, 6135, 303, 449, 906, 909, 972, 977, 8020, 801, 9179, 10337, 339, 907, 999, 11333, 335, 12413, 530, 594, 765, 13415, 431, 626, 14098, 111, 466, 513, 522, 566, 14751, 801, 833, 947, 15563, 648, 786, 983, 973, 995, 16149, 203, 17062, 229, 256, 975, 18012, 456, 481, 493, 500, 561, 19039, 335, 551, 598, 753, 761, 779, 20398, 435, 899, 900, 24137, 172, 657, 961.

Wyplata przedmiotów wygranych rozpocznie się dnia 1 października r. b. w Konsystorzu Diecezjalnym w Włocławku ul. Gdańska № 12. Termin wypłaty przedmiotów wygranych upływa z d. 10 grudnia r. 1923.

X. I. CHARSZEWSKI.

Najazd sekciarstwa na Polskę.

Znaleźli się księża Frydrychowicze, Kolasińscy (później nawrócony), Kolaszewscy, Klawitery, Kamińscy („biskup“ exorganista), Kozłowscy — twórcy gmin niezależnych.

Z pośród nich, przez nich poprzedzony, wybił się na wierzch ks. Franciszek Hodur, od którego niezależnicy otrzymali miano hodurówców.

Jak sławny Stanisław Orzechowski — „gente Ruthenus, natione Polonus“ — z pochodzenia rusin, z narodowości polak, — wypędził z seminarium duchownego w Krakowie za sposób myślenia sekciarski i nieposłuszeństwo, Hodur popłynął za Ocean z zamiarem zostania, bądź co bądź, księdzem. I celu dopiął. Wyświęcony na kapłana w r. 1893 przez biskupa ajryjskiego, O'Hara, otrzymał niebawem parafję w Nanticoke, w stanie Pensylwanji. Ale już w roku następnym, poróżniwszy się ze swoim biskupem, został przez niego zawieszony w czynnościach kapłańskich.

W r. 1897 zaszedł w życiu kościelnem Polonji amerykańskiej smutny wypadek na tle właśnie Pozbieżności interesów między nią a biskupami. arafja polska w Scranton (Pensylwanja) oparła się swemu biskupowi i nie chciała do swego kościoła wpuścić księdza, którego jej biskup naznaczył. Z pomocą władzy świeckiej, kościół został jej odebrany. Obrażeni skrantonczycy polscy wybudowali sobie kościół nowy i wezwali zasuspendowanego Hodura na swego proboszcza.

23)

Ten, oczywiście, przybyć nie omieszkał. Objął parafję skrantonką i ogłosił ją jako niezależną od biskupa, temsamem zaś i od Papieża.

Tak powstała pierwsza komórka „polskiego kościoła narodowego“.

Zaraźliwy przykład podzielał. Nie brakło bowiem złych usposobień do jego naśladowania. Niebawem znalazło się kilku innych księży-odstępów, którzy, wraz ze swoimi parafjami, przystąpili do nowego „kościół“, a raczej — cerkwi. Byli to częściowo zbiegowie z Polski, częściowo księża miejscowi, poróżnieni ze swymi biskupami. W r. 1916 hodurey doszli do liczby 28,000 wyznawców w 34 parafjach. Była to garstka wobec 4 bez mała milionów polaków w Ameryce. Ale to był punkt szczytowy ich powodzenia.

W głębi duszy heretyk od początku, Hodur, licząc się z przywiązaniem uwiedzionego ludu do tradycji katolickiej, pierwsiastkowo nie tykał jej. Celem jego, jak głosił, była jedynie obrona ludu polskiego przed amerykańską, a mienia kościelnego parafji polskich przed „zaborem“ przez episkopat amerykański.

Że to nie mogła być i nie była istotna pobudka jego do apostazji, dowodem choćby fakt, że olbrzymia większość księży polskich na emigracji amerykańskiej znosiła i znosi przewagę kościelną niemiecko-ajryjską zwycięsko, nie zrywając z Rzymem, ani też nie poświęcając słusznych interesów narodowych polskich, bo takiej ofiary na ołtarzu katolicyzmu Rzym bynajmniej nie wymaga.

Późniejszy rozwój wsteczny, w duchu protestanckim, wyznania wiary Hodura, jak niemiernie prawa i karności kościelnej na łonie stworzonego przezeń kościoła, odsłania nam w pełni bunto-

wniczą duszę wypędka seminarijnego, marząca o kościele „narodowym“ polskim, bo nienawidząca Rzymu z jego karnością dogmatyczną i moralną.

Tymczasem jednak trzeba było, jak się wyraził biskup polsko-amerykański, ks. Paweł Rhode, w jednym z wywiadów podczas pobytu swego w Polsce w r. 1921, — trzeba było bezidejowy zrazu ruch niezależnicy przybrać w sukienkę narodową, żeby weń wciągnąć jaknajwiększą liczbę polaków. Do tego nie wystarczała sama owa „obrona“. Trzeba było ponadto schlebić pozytywnie uczuciom narodowym polskim. To tego celu posłużyło spolszczenie liturgji łacińskiej. Spolszczenie nie tylko co do języka, ale niby i co do ducha.

Tak powstał mszał polski, z którego sam Hodur odprawił po raz pierwszy mszę d. 25 gr. 1900 r.

Oto, wyjęta z prefacji, próbka polskości jego z ducha: „Prawdziwie godną i sprawiedliwą, słuszną i zbawienną jest rzeczą, abyśmy Tobie zawsze i wszędzie dzięki czynili, Panie, Święty Ojcie, Wszechmocny wieczny Boże, który w mądrości swej nieskończonej, w pochodzie czasu, wywiodłeś z prabytu naród nasz polski i świętny mu cel wyznaczyłeś, aby był ostoja wiary, przykładem chrześcijańskiego męstwa i przystankiem dla wszystkich prześladowanych ludów świata...“

Jest to przykrojenie, na madejowem łożu schizmy, ducha katolickiego do ciasnych ramek egoizmu narodowego. A ta „ostoję wiary“ brzmi jak samoszyderstwo w ustach odstępców, burzących Polskę, jako taką ostoję.

(D. c. n.)

Co niesie dzień?

WRZESIEŃ

19

ŚRODA

Dziś: Such., Januariusza b. 1 m.
Słow.: Krzepimira.
Jutro: Eustachjusza m.
Wschód słońca o g. 5.20
Zachód o g. 17.47
Wsch. księżycy o g. 14.54
Zachód o g. 2.4

Spostrzeżenia Stacji Meteorologicznej we Włocławku.

Wrzesień	godzina	ciężnienie powietrza w m/m 700+	temperatura w stopn. Celsjusza	zachmurzenie nie nieba 0-10	Kierunek i szybkość wiatru w mtr/sek.
17	21	59,1	15,1	6	C — 0
18	7	54,3	15,7	5 ☉	C — 0
18	13	52,1	22,8	10	ES — 1

W dniu 17 września najwyższa temperatura wynosiła 24,2°, najniższa 6,9°. Opadu nie było.

Z sejmiku. Posiedzenie sejmiku powiatu włocławskiego odbyło się 17.6 m. pod przewodnictwem starosty, p. A. Olszewskiego.

Zebranie Komitetu do walki z drożyzną odbędzie się dzisiaj o godzinie 7.30 wiecz. w sali Magistratu.

Przedstawienie na kościół w teatrze „Nowości”. W środę dn. 19 b. m. w sali teatru „Nowości“ na rzecz budowy kościoła św. Stanisława Sekcja Dramatyczna miejscowych hufców harc. urzędu przedstawienie. Na bogaty program wieczoru złożą się: „Stanko powstaniec”, „W obronie ziemi i honoru” dramat w 3-ach aktach, napisany przez ks. Franc. Harazima, osnuty na tle wypadków historycznych z powstania 1863 roku.

Rzecz druga, to wesoła komedia współczesna w 1-ym akcie pod tytułem: „Pacjent z prowincji”. Przerwy urozmaicać będzie orkiestra. Próby pod artystycznym kierownictwem p. Kazimierzy Sturgólewskiej skończone. Pozostałe bilety od 10—50 tys. mk. są jeszcze do nabycia w księgarni powszechnej, a we środę t. j. dzisiaj od godz. 5-ej po poł. w kasie teatru. Programy przy wejściu na salę. Początek punktualnie o godz. 8 wiecz.

Sztandar cechu ślusarskiego. Dnia 16 b. m. odbyło się zebranie cechu ślusarskiego pod przewodnictwem asesora magistratu, p. Micińskiego, w obecności starszego i podstarszego majstra, pp.: Wendołowskiego i Musiałkiewicza. Uchwalono, między innymi, sumę na uszycie sztandaru cechu. Sztandar wkrótce będzie gotów.

Krzyżacy ukażą się na scenie włocławskiej w najbliższą niedzielę. Bliższe szczegóły podamy w następnym numerze, jak również zostaną ogłoszone w afiszach.

Zarząd Włocławskiego T-ow wspomaganie biednych uprzejmie zawiadamia sz. członków T-ow, że ogólne roczne Zebranie Włocławskiego wspomaganie biednych odbędzie się dn. 22 września r. b. w sali T-ow Krajoznawczego o godz. 6-tej wiecz. w drugim terminie i jako takie będzie prawomocne bez względu na liczbę przybyłych członków. Porządek dzienny obrad ogólnego Zebrania:

1) Zagajenie zebrania, 2) wybór prezydium, 3) odczytanie sprawozdania za rok 1922 i zatwierdzenie tegóż, 4) odczytanie protokołu komisji rewizyjnej, 5) sprawa wydzierżawienia placu w posesji przy ulicy Gęsiej ewentualnie sprzedaż, 6) wnioski zarządu, 7) wnioski członków, 8) wybory do zarządu w miejsce ustępujących 3-ch członków, 9) wybory do komisji rewizyjnej. Zarząd.

Jeszcze regaty. Dystansowe regaty tutejszego Tow. Wioślarskiego odbyły się w dniu 16 b. m. Szczegółowe sprawozdanie podamy w przyszłym numerze.

Drzewo zdrożało. W państwowym urządzie leśnym drzewo zdrożało o 200.000 mk. na metrce.

Dyktatura mączna. Zboże tanieje, a mąka drożeje. Młynarze się bogacą, a my biedniejemy... I doczekaliśmy się takich pięknych czasów, do których chętnie wzdychali w dzień i w nocy, że wszystko mamy, a... płacemy, narzekamy. Czemu to? Niech nam odpowiedzą szanowni panowie od mąki, zwłaszcza miejscowi. Ano muszą się z bogactw i dlatego trzeba było znowu mąkę podrożyć choćby tylko o 100.000 mk. na worku, aby chleb podrożał. Niech się cieszą póki komisarz do walki z lichwą nie weźmie ich na oko, a wówczas przyjdzie kryśka na Matyska mącznego.

Dali się złapać. Uczestnicy napadu, który miał miejsce na szosie pomiędzy Osiecinami a Brześciem Kujaw., o czym pisaliśmy przed paru dniami, zostali aresztowani. Są nimi: Piotr Lewandowski, Ignacy Gawrysiak, Roch Lewandowski. Oddano ich wszystkich do dyspozycji prokuratora.

Dopiero w cukierniach podrożało! Ceny w cukierniach podskoczyły o 25% w górę. Ciekawym, kto będzie uczył tam w czasie przednowka?

Z sądu. Sesja Sądu Okręgowego wyjeżdża do Kutna na czas 20—22 b. m. dla rozstrzygnięcia 10 spraw karnych. Przewodniczyć będzie p. Rasz, przy współudziale kutnowskich sędziów; oskarżać będzie podprokurator, p. Blutstein, sekretarz p. Zientalski.

Słonina i wina. W Sądzie Okręgowym będzie dnia 24 b. m. sądona sprawa rzeźniczek Stefani Szubskiej, oskarżonej o przechowywanie w piwnicy zapasu słoniny. Rzeźniczka w dodatku nie chciała słoniny w ogóle sprzedawać, zbywając ludność krótkim: „słoniny nie mam”.

Upadł na cegły i zranił sobie rękę St. Borkowski, pracujący przy budowie pałacu biskupiego. Zaraz po wypadku udzielono połączonemu doraźnej pomocy w kasie chorych.

Nie jedz sardynek, bo drogie! Jednakże skusiło się kilku panów w pewnej restauracji i poprosiło pudełko, składające się z 5 sardynek, za które żądano od nich 150 tys. mk. Tymczasem, jak się okazuje z cen sklepowych, pudełko tych sardynki kosztuje od 25 do 30 tys. mk. Nie jedz sardynek, po restauracjach, bo drogie!

Z tajnej rzeźni. Wywiadowcy urzędu śledczego wykryli przy ulicy Toruńskiej obok rzeźni miejskiej u rzeźnika Macieja Kubickiego tajną rzeźnię. Tamże znaleziono ukryte w workach mięso krowy, którą, jak się okazało, już zdechła przywieziono do tej tajnej rzeźni. Mięso zostało skonfiskowane i spisano protokół.

Strzeżcie się złodziei kieszonek. bo tego rodzaju panowie nie zasypiają sprawy, lecz poszukują pilnie tego, czego nie zgubili w kieszeni cudzej, naprz. jak to miało miejsce na ostatnim targu, gdzie padł ofiarą niejaki p. K., któremu neliłociwi złodzieje iaskrawie wyciągnęli z kieszeni portfel z pieniędzmi i różnymi dokumentami. Policja, której czemprędzej dano znać o wypadku, już jest na tropie rzeżymieszków.

Wyrodna żona. Dnia 21 b. m. rozpatrywana będzie w sądzie okręgowym we Włocławku sprawa Stanisławy Sosnowskiej, mieszkanki wsi Tomislawice (gm. Piotrków-Kujaw.), oskarżonej o zabójstwo męża siekierą.

KRONIKA POLICYJNA.

Zazakłócenie spokoju pociągnięto do odpowiedzialności Przysieckiego Józefa i Drażka Franciszka.

Za kradzież cegły z miejskiej cegielni, pociągnięto do odpowiedzialności Frydrycha Hajet i Jana Lange.

Ś. P.

MATEUSZ PINKOWSKI

Długoletni pracownik Magistratu miasta Włocławka, ostatnio Kierownik Wydziału Opieki Społecznej.

Zmarł w dniu 17 września 1923 roku, przeżywszy lat 51.

Wyprowadzenie zwłok z kaplicy pogrzebowej przy kościele O.O. Reformatorów na cmentarz miejscowy odbędzie się w dniu 19 września r. b. o godzinie 6-ej wieczorem, o czym zawiadamiają z żalem

MAGISTRAT m. WŁOCŁAWKA.
oraz Koledzy zmarłego.

TELEGRAMY.

Co kosztował opór bierny.

AKWIZGRAN 17. IX, (P. A. T.)
Na licznych zgromadzeniach, które odbywają się w prowincji nadreńskiej, mówcy wykazują szczegółowo daniemi, iż opór bierny w zagłębiu Ruhry kosztował Rzeszę 150 miliardów marek w złocie, wówczas kiedy zapłacenienie całej sumy odszkodowań nie przekroczyłoby 232 miliardów. Na zgromadzeniach uchwalane są rezolucje, domagające się śpiesznego utworzenia republiki nadreńskiej i całkowitego wyłączenia dotychczasowej administracji niemieckiej.

Konfiskata samolotu niemieckiego.

BRUKSELA 17. IX, (P. A. T.)
Władze belgijskie zatrzymały w Knocke samolot niemiecki, na którym znaleziono 3,500 milionów marek. Prawdopodobnie były przeznaczone na cele dalszego podtrzymania oporu biernego w zagłębiu Ruhry.

Tajfun w Japonii.

Nowe ofiary.

Tel. wł. — **LONDYN, 17 września.**
Z Tokio donoszą, że groźny tajfun nawiedził wielkie przestrzenie Japonii. Szczególnie dotkliwie ucierpiał miasto Tottori. Mówią o 5 tysiącach osób, które poniosły śmierć wskutek powodzi. Szkodę oceniają na 30 milionów jenów. Także w Tokio i Jokohamie spadł ulewny deszcz, zalewając oba miasta masami wody. Wiele rzek wystąpiło z brzegów i zalało zupełnie cały szereg wsi.

Po przewrocie w Hiszpanji.

Rozwiązanie parlamentu.

MADRYT, 17.9. (Pat.) Król podpisał dekret, rozwiązujący parlament.

RZYM, 17.9. (PAT.) Stan zdrowia księżniczki Matyld, która zachorowała parę dni temu, jest bardzo groźny. Następcą tronu wezwany zośpiesznie z Neapolu.

W Hiszpanji spokój zupełny.

LSNDYN, 17.9. (PAT.) P. R. Respondenci dzienników angielskich donoszą z Hiszpanji, że w całym kraju panuje spokój. Nowa forma rządu została na ogół przyjęta spokojnie, w wielu zaś miejscowościach z wyraźnym zadowoleniem. Strajki w Bilbac i w Barcelonie zostały zlikwidowane.

MADRYT, 17.9. PAT. P. R. General Primo de Rivera przedstawił królowi do podpisania dekret, zwalnający gubernatorów cywilnych, którzy zostaną zamienieni przez wojskowych. Nowemu rządowi przypisują zamiar wprowadzenia znacznych o-

szczędności budżetowych. Jedynym ministrem odpowiedzialnym będzie generał Primo de Rivera.

RYNEK PIENIĘŻNY.

WARSZAWA, 17. IX.

Funt angielski	1.341.000
Dolar	295.000
Frank szwajcarski	49.700
Frank francuski	17.400
Korona czeska	8.400
Korony austriackie (100)	392
Marka niemiecka	0.002

KILKUWIERSZÓWKI.

× Łotewskie ministerstwo skarbu wystąpiło z propozycją utworzenia mieszanej komisji łotewsko estońskoliteńskiej dla skoordynowania taryf celnych pomiędzy temi państwami.

× W Rzymie krąży pogłoski, że włoski następcą tronu, ks. Humbert, ma się zareczyć z księżniczką Marią belgijską. W tych dniach belgijska para królewska wraz z księżniczką Marią będą gośćmi królewskiej pary włoskiej w Racconigi.

× Od dn. 18 b. m. cena biletów kolejowych w Niemczech podwyższona zostanie o 500 proc.

× Oddanie katolikom jednej z b. świątyń protestanckich w Rydze wywołało protesty, na skutek których urządzono w tej sprawie głosowanie całej ludności. W głosowaniu wzięła udział mniej niż trzecia część ludności, wobec czego uznano je za nieważne.

× Łotwa zwróciła się do rządu sowieckiego o przyznanie jej koncesji leśnych w Rosji przyrzeczonych w traktacie pokojowym.

× Dzienniki podają, że 17 b. m. ukażą się w Berlinie banknoty na sumę 500 milionów mk., a w ciągu tygodnia banknoty na sumę 1 miljarða mk.

× Rząd bułgarski został powiadomiony, iż na terenie Jugosławji na pograniczu bułgarskim odbywa się koncentracja silnych oddziałów wojsk jugosłowiańskich. Koncentracja ta, jak zapewniają ze strony jugosłowiańskiej, ma na celu zapobieżenie przekraczaniu granic Jugosławji przez bandy komitadzy.

× Z dniem jutrzejszym w ruchu kolejowym podmiejskim na terytorjum Gdańska zostaje wprowadzona taryfa osobowa oparta na podstawie złota. Taryfa ta będzie zmieniana codziennie o północy wedle kursu dolara z dnia poprzedniego. Z dniem 18 b. m. nastąpi podwyższenie taryfy kolejowej w komunikacji między Gdańskiem a Niemcami.

× Poseł włoski odbył naradę w greckim min. spraw zagr. w sprawie uregulowania szczegółów, mających nastąpić ceremonii zadośćuczynienia.

× Podpisany został protokół w sprawie oddania Karagaczu Turcji przez Grecję.

× W ciągu ostatnich 3 dni aresztowano w Sofji 130 komunistów.

Po gruntownym remoncie została otwarta z dniem dzisiejszym

Restauracja „ZACISZE”

KUCHNIA ZNANA ZE SWEJ DOBROCI.
BUFET obfituje w doborowe zakąski.

PIWNICA zaopatrzona w różne gatunki
najlepszych wódek i likierów oraz win.

CODZIENNIE PRZYGRYWA DUET.

Poleca się nadal względem Szanownej Publiczności

z wysokim poważaniem

Marja Marciniak.

Obwieszczenie.

Do rejestru handlowego działu A. sądu okręgowego we Włocławku w dniu 14 września 1923 r. wciągnięto następujące firmy pod №№.

1892 „Józef Janiak” detaliczna sprzedaż towarów kolonialnych z siedzibą we Włocławku ul. Królewiecka 19. Własność. Józef Janiak, zam. tamże.

1894 „Dawid Jakób” Dom Rolniczo-Handlowy”, dom rolniczo-handlowy, handel wszelkiego rodzaju ziemiopłodami, jako to zbożem, nasionami i t. p. z siedzibą we Włocławku ul. Kościuszki 9. Właśc. Dawid Jakób Jakub zam. tamże. Za aktem z dnia 19 lipca 1923 r. za Nr. 1434, sporządzony przed notariuszem Bohdanem Kowalewskim we Włocławku, właśc. Dawid Jakób Jakub udzielił pełnej prokury Kopolowi Jakubowi zam. we Włocławku ul. Kościuszki 9. Prokurent podpisuje „per procura”.

1893 „Flaks i Bursztyn”. Celem spółki jest prowadzenie hurtowego i detalicznego handlu towarami, wchodzącymi w zakres manufaktury. Siedzibą spółki jest pokój, zajmowany przez Benjamina Majera Flaksa w lokalu jego ojca Salomona Flaksa we Włocławku ul. 3 Maja 9. Spółka rozpoczęła czynności 23 sierpnia 1923 r. Spółnikami są: 1) Benjamin Majer Flaks (ul. 3-go Maja 9) i 2) Mozes Bursztyn (ul. Szczęśliwa 1), kupcy we Włocławku zamieszkałi. Spółka firmowa. Zarząd interesami spółki należy do obu spółników razem i każdego z osobna w tem rozumieniu, że wszelkie czynności zarządzenia mogą być przedsiębrane i dokonywane przez któregośkolwiek jednego spółnika. Wszelkie zobowiązania, weksle, indosy, cesje, czeki, plenipotencje, umowy, kontrak-

ty i pokwitowania, zakup i sprzedaż towarów, korespondencję handlową, odbiór korespondencji poleconej, pieniężnej i wartościowej, pieniędzy, dokumentów, towarów, przesyłek i tym podobnych ze wszelkich urzędów, instytucji, banków,— od osób prywatnych i wogóle skąd i od kogo wypadnie może wystawiać, zawierać, prowadzić i uskutecznić którykolwiek jeden spółnik, kładąc zawsze swój podpis pod stemplem firmy. Wszelkie zaś czynności, wchodzące w zakres rozrządzenia, wymagają zgody obu spółników i muszą być podpisywane przez obu spółników. Spółka zawarta została na czas nieograniczony. Wymowienie spółki przez któregośkolwiek spółnika winno nastąpić notarialnie na trzy miesiące naprzód. W razie wymówienia spółki przez jednego spółnika drugiemu spółnikowi służy prawo albo zażądać likwidacji spółki, albo przejąć na swą wyłączną własność przedsiębiorstwo spółkowe, spłacając występującego spółnika na zasadzie oszacowania przedsiębiorstwa przez trzech rzeczoznawców, z których po jednym wybierze każda strona, a trzeciego, jako superarbitra obiorą wybrani przez strony.

1895 „Fabryka Chemiczna „Bengal” własność. Leona Brech”, fabryka farb i atramentów z siedzibą we Włocławku ul. Płocka 105. Własność. inżynier Leon - Antoni - Adam Brech zam. tamże ul. Bednarska 2.

Obwieszczenie.

Do rejestru handlowego działu A. sądu okręgowego we Włocławku w dniu 14 września 1923 r. wciągnięto jak następuje przy firmach pod NNr.

127 „Eljasz Meizels” Pomiędzy właścicielem firmy Eljaszem Meizelsem a żoną jego Libą-Soldą z Hodesów, zawarta została w dn. 14/27 czerwca 1900 r. za Nr. 431, przed Stanisławem Polkowskim, zastępcą notariusza w Koninie Ludwika Ostrowskiego intercyza, ustalająca wyłączność majątku i spółność dorobku.

354 „Nowa Włocławska Fabryka Fajansu, Leopold Czamański i Co”. Przedsiębiorstwo ze wszystkimi aktywami i posywaniami oraz z prawem używania firmy przeszło na własność spółki akcyjnej pod firmą: „Włocławska Fabryka Fajansu, Leopold Czamański i S-ka, Spółka akcyjna”.

394 „Michalina Bartoszewicz dawniej „Złoty Ul”. Przedsiębiorstwo zostało zlikwidowane dnia 20 lipca 1923 roku.

1070 „Grzegorz Błochowicz” Przedsiębiorstwo zostało zlikwidowane wskutek śmierci właściciela Grzegorza Błochowicza.

1802 „Żychowicz i Rozworski”. Spółka została rozwiązana i przedsiębiorstwo przeszło na własność Józefa Janiaka.

Okazyjnie jest do sprzedania oryginalna makata japońska ręcznie haftowana. Wiadomość: w pracowni robót kościelnych ul. Brzeska. 3.

Mieszkanie

dwa pokoje z kuchnią i wszelkimi wygodami we Włocławku zamienię za dopłatą na pokój z kuchnią w Warszawie.

Wiadomość: sklep elektrotechniczny S. Walczak, 3-go Maja 25.

OGŁOSZENIA DROBNE.

Dnia 7. 9. 1923 roku, przybłąkała się sukawyczka, maści białej nakrapiana bronzowo. Prawy właściciel zechce się zgłosić najdalej 1. 10. b. m. 1923 r., za zwrotem kosztów ogłoszenia i utrzymania do lokaja w domu Redecz Wielki p. Lubraniec, Jana Dębniaka.

Dom Redecz Wielki, p. Lubraniec, ma do sprzedania prasę do słomy i siana samowiązającą sznurkiem fabryki Lanca.

Potrzebny uczciwy inteligentny chłopiec na praktykę do handlu win i towarów kolonialnych. St. Beczkowicz, Włocławek, ul. 3-go Maja 31.

Zgineła suczka szpic, wabi się Misia dn. 12 b. m. Proszę o odprowadzenie natychmiast do policji.

KOMUNIKAT.

Poznaj siebie! Jeżeli chcesz poznać kim jesteś? kim być możesz? swój charakter, zdolności i przeznaczenie, jeżeli cierpisz moralnie i nie zniesz wyjścia, jeżeli Ci brak energii i równowagi, jeżeli nie wiesz jak żyć i postępować, aby zwyciężyć przeciwników, zwróć się do p. Szyllera-Szkolnika, człowieka ogromnego doświadczenia życiowego, znawcy dusz, autora prac naukowych, napisz własnoręcznie imię, rok, miesiąc urodzenia, kawaler, żonaty, wdowiec, ile osób najbliższej rodziny; na tych danych otrzymasz listem poleconym naukową szczegółową analizę charakteru, określenia ważniejszych zdarzeń życiowych, odpowiedzi na szczerze zadane pytania, również horoskop ułożony przez słynne medium Miss Evigny, do tego najnowszy utwór Szyllera-Szkolnika: książkę „Tajemnice powodzenia”. Rady, wskazówki, uwagi, jak żyć, postępować, aby zdobyć powodzenie, dobrobyt, niezależność, zadowolenie moralne. Analizę, horoskop i książeczkę „Tajemnice powodzenia” wysyła się po otrzymaniu Mk. 50 tysięcy Osobiście przyjmuje 12-7 pp. Doświadczenia naukowe p. Szyllera-Szkolnika zaszczycone chwalebny protokółami naukowych towarzystw Warszawy, świadectwami najwybitniejszych powag świata lekarskiego i odezwaniami prasy. Książki nadzwyczaj ciekawej treści naukowo-pouczającej. Katalog ilustrowany darmo. Na przesyłkę dołączyć znaczek pocztowy. Adres: Warszawa, Psycho-Grafolog Szyller-Szkolnik, Piękna 25 m. 294 Tel. 506-09.

Za ogłoszenia odpowiada Administracja.

Pasy transmisyjne z sierści wielbłądziej, skórzane,
oraz wszelkie materiały elektrotechniczne
poleca po cenach hurtowo-warszawskich
BIURO TECHNICZNE „ELEKTRON”
Włocławek, Kościuszki 17, tel. 63.